

PREGLED STANJA TRŽIŠTA OSIGURANJA BOSNE I HERCEGOVINE U 2013. GODINI

Na tržištu Bosne i Hercegovine u 2013. godini djelatnost su obavljala 23 društva za osiguranje i jedno društvo za reosiguranje. Od 23 registrirana društva, 10 je kompozitnih društava, a 13 je društava koja se bave isključivo neživotnim osiguranjem. Na tržištu je prisutno 257 zastupnika u osiguranju, 57 društava za zastupanje u osiguranju, 57 brokera - fizičkih lica i 8 brokerskih društava.

Dvije trećine tržišta čini tržište Federacije BiH, a jednu trećinu tržište Republike Srpske. Prema preliminarnim podacima za 2013. godinu, tržište osiguranja u Bosni i Hercegovini zadržava višegodišnji rast iz prethodnog razdoblja. Ukupni rast u 2013. godini iznosi 4,36 posto. Ovaj rast baziran je uglavnom na rastu životnih osiguranja, dok u segmentu neživotnih osiguranja u posljednjih nekoliko godina imamo neznatan rast, odnosno blagu stagnaciju. Ukupno obračunata premija osiguranja u 2013. godini iznosila je 269,50 miliona eura. Premija neživotnog osiguranja u ukupnoj premiji učestvuje sa 81,07 posto. U proteklih pet godina učešće premije neživotnog osiguranja u ukupnoj premiji smanjilo se 3,79 posto.

U premiji neživotnog osiguranja i dalje najveće učešće ima premija osiguranja od autoodgovornosti. U ukupnoj premiji osiguranja udio ove vrste osiguranja iznosi 48,40 posto. U 2013. godini najveći rast u dijelu neživotnog osiguranja bilježi premija osiguranja pravne zaštite, osiguranja kredita, osiguranja pomoći i osiguranja garancija. Rast ovih vrsta osiguranja povezan je sa akcijama osiguravajućih društava na proširivanju ponude proizvoda, ali i najvećim dijelom u stimulisanju prodaje drugih vrsta osiguranja.

Od ukupno 23 osiguravajuća društva u Bosni i Hercegovini, 10 društava se bavi poslovima životnog osiguranja. Prema podacima za 2013. godinu, premija životnog osiguranja iznosila je 99,78 miliona eura i bilježi rast od 15,80 posto, što je i najveći rast koji je do sada ostvaren u dijelu životnih osiguranja. Premija životnog osiguranja u ukupnoj premiji učestvuje sa 18,93 posto. Porast premije životnog osiguranja rezultat je veće aktivnosti osiguravajućih kuća na promovisanju značaja životnog osiguranja, uvođenjem novih proizvoda, ali i

opšte ekonomske situacije u Bosni i Hercegovini. S obzirom na slabiju platežnu sposobnost stanovništva i nemogućnost obezbjeđenja kredita kod poslovnih banaka drugim instrumentima, veći broj banaka uz odobrene kredite kao instrument obezbjeđenja zahtijeva zaključenje police životnog osiguranja kod osiguravajućih društava. To su najčešće police kojima se traži pokriće klijenata u slučaju smrti, invalidnosti, bolovanja i gubitka posla.

S druge strane, rast premije uzrokovan je i pogodnostima koje osiguravajuća društva nude solventnijim osiguranicima koji imaju slobodna novčana sredstva ulažući ih u police životnog osiguranja, a ne u banke u kojima su kamatne stope na štedne uloge prilično niske. Ukupno isplaćene štete u 2013. godini iznosile su 102,70 miliona eura i veće su 6,73 posto u odnosu na isplaćene štete u 2012. godini. Ukupni poredak osiguravajućih društava nije se značajnije promijenio. Tržišni lider je Sarajevo osiguranje sa udjelom od 12,29 posto, Uniqa osiguranje je sa četvrtog mjesta u 2012. godini dospjela na drugo mjesto sa udjelom od 9,14 posto, na trećem mjestu je Bosna Sunce osiguranje sa udjelom od 8,66 posto, na četvrtom mjestu je Euroherc sa udjelom od 8,48 posto, a na petom Croatia osiguranje sa udjelom od 7,67 posto.

U segmentu životnog osiguranja Merkur osiguranje je i dalje tržišni lider sa učešćem od 25,47 posto, na drugom mjestu je Uniqa osiguranje sa učešćem od 24,06 posto, na trećem je Grawe osiguranje (FBiH) sa učešćem od 19,79 posto, na četvrtom Grawe osiguranje (RS) sa učešćem od 11,47 posto, a na petom mjestu je Croatia osiguranje sa učešćem od 5,88 posto.

U toku 2013. godine Agencija za nadzor osiguranja FBiH i Agencija za osiguranje RS usvojile su niz podzakonskih akata kojima se uređuju i unaprjeđuju aktivnosti u pogledu nadzora i izvještavanja u sektoru osiguranja.

U skladu sa zakonodavnom ulogom Agencije za osiguranje u BiH poduzimaju se sve neophodne aktivnosti kako bi se u procesu donošenja zakona u BiH obezbjedila i saglasnost Upravnog odbora Agencije. U Federaciji BiH u parlamentarnoj proceduri se nalazi novi Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, predlagača Ministarstva pravde FBiH. Agencija je i u toku 2013. godine preduzela velik broj aktivnosti prema relevantnim institucijama Federacije BiH, kako bi se ispoštovala zakonodavna uloga Upravnog odbora Agencije, te kako Zakon ne bi bio donesen bez saglasnosti Upravnog odbora Agencije. Kao rezultat tih aktivnosti Dom naroda Parlamenta FBiH je na 14. sjednici održanoj 6. 6. 2013. godine donio Zaključak kojim se zadužuje Vlada FBiH da prilikom izrade Prijedloga predmetnog Zakona pribavi saglasnost Upravnog odbora Agencije. Završena je javna rasprava povodom ovog Zakona u kojoj je Agencija uzela aktivno učešće, te se očekuje da nakon izrade prijedloga Zakona Vlada FBiH postupi po Zaključku Doma naroda Parlamenta FBiH i isti dostavi Agenciji na saglasnost. I u Republici Srpskoj u toku je izrada novog Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, obrađivača Ministarstva finansija RS. Nakon saznanja da je navedeni Zakon u

fazi prednacrtu, Agencija je Ministarstvu finansija RS uputila dopis kojim se podsjeća na zakonodavnu ulogu Upravnog odbora Agencije, kako Zakon ne bi bio donesen bez potrebne saglasnosti.

Što se tiče procesa liberalizacije tržišta obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, a skladu sa obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Bosna i Hercegovina morat će liberalizovati tržište osiguranja od autoodgovornosti prije ili kasnije ako želi postati članica EU. U Bosni i Hercegovini cijene obaveznog osiguranja od autoodgovornosti još uvijek se određuju administrativno prema aktuelnom premijskom sistemu iz 1998. godine.

Da li je Bosna i Hercegovina spremna za liberalizaciju tržišta osiguranja od autoodgovornosti u ovom momentu, odnosno kada će biti, ostaje predmet analiza koje je potrebno provesti u skladu sa zahtjevima koje ovaj proces prelaska na liberalizovano tržište zahtijeva. U Bosni i Hercegovini je u toku projekat Svjetske banke pod nazivom „Liberalizacija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti“ čiji je osnovni cilj pružiti pomoć u razvoju regulatornog okvira za MTPL tržište u skladu sa EU zakonodavstvom.

Skoro dvije godine su u toku aktivnosti oko Nacrta zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu u FBiH. U proteklom periodu od relevantnih institucija u BiH poduzete su sve aktivnosti kako bi se ukazalo na nedostatak odredbe o visini i načinu izdvajanja sredstava iz premije osiguranja za finansiranje zaštite od požara i vatrogastva. Ovom odredbom predviđena je obaveza osiguravajućih društava da izdvajaju finansijska sredstva za zaštitu od požara i vatrogastvo, i to 6 posto na ukupnu premiju neživotnih osiguranja, a 1 posto od ukupnog iznosa premije za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila. Posljedice usvajanja jednog ovakvog zakona u odnosu na ostale djelatnosti, društva za osiguranje u Federaciji BiH doveo bi u neravnopravan položaj, a primjena bi se odrazila na finansijsku stabilnost osiguravajućih društava u Federaciji BiH.

